

Književne novosti

Primož Trubar, zgodovinska epska pesnitev, napisal A. Aškerc. V Ljubljani. 1905. Založila Ign. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg. Cena broširanemu zvezku K 2, vezanemu K 3. To je novo epsko delo našega največjega epika, ki vzbudi gotovo splošno pozornost in o katerem izpregovorimo seveda še natančneje. Za zdaj priporočamo knjigo samo v nakupovanje kot lep novoletni dar.

Ivan Cankar: Gospa Judit, založil L. Schwentner. V Ljubljani 1904. Cena: broš. K 2, po pošti K 2.10, eleg. vez. K 3.20, po pošti K 3.40. Ocenno te najnovejše knjige Cankarjeve, v kateri zopet neusmiljeno žvižga bič pisateljeve satire, prinesemo v kratkem.

Janeza Trdine zbrani spisi. II. knjiga: „Bajke in povesti I.“ V Ljubljani 1904. Založil L. Schwentner. Cena: broš. K 2.—, po pošti K 2.10, eleg. vez. K 3.20, po pošti K 3.40. Ocenno te lepe knjige, ki je jako prikladna za novoletni dar, priobčimo pozneje.

Opis Sv. Križa je naslov 54 strani obsežni knjižici, v kateri popisuje g. Peter Medvešček, nadučitelj pri Sv. Križu na Vipavskem, zemljepisno lego in preteklost tega kraja. Knjižica, ki bi utegnila zanimati tudi širše kroge, stane samo 40 h in se dobiva pri gospodu pisatelju.

Ilustrovani „Narodni koledar“ 1905. Leto XVI. Uredil prof. dr. A. Dolar. Last in zaloga „Zvezne tiskarne Dr. Hribar v Celju“. Cena temu najelegantnejšemu naših koledarjev z lepimi ilustracijami in bogato vsebino je menda ona izza prejšnjih let.

Slovensko - ameriški koledar za navadno leto 1905. Izdalo in založilo uredništvo „Glasa Naroda“. XI. letnik. New York. Cena 25 centov. Ta koledar prinaša več čednih ilustracij in jako raznovrstno zabavno in poučno vsebino. Vsekakor je to nov dokaz, da ameriški Slovenci nočejo pozabiti svojega jezika, da temveč resno stremijo tudi po duševnem napredku.

Potop, zgodovinski roman, spisal H. Sienkiewicz, preložil Podravski. Goriška tiskarna A. Gabrščka, ki nam je preskrbela že toliko dobrih prevodov znamenitih slovanskih del, je izdala ravnokar prve tri knjige navedenega velikega Sienkiewiczovega romana. Ostale tri knjige izidejo prihodnje leto in tedaj se nam ponudi prilika, da izpregovorimo kaj več o tem zanimivem delu slavnega Poljaka.

Slovenski fantje v Bosni in Hercegovini 1878. I. (Ob petindvajsetletnici bosenske zasedbe spisal Jernej pl. Andrejka, 1. snopič.) Med letošnjimi knjigami družbe sv. Mohorja, ki jih je „Zvon“ že na kratko omenil, vzbudi prvi snopič lične knjige gosp. ritmojstra pl. Andrejke gotovo največ pozornosti in zanimanja; zato in ker je vseskozi originalna ter prva svoje vrste v naši književnosti, je umestno, da si že njen prvi del nekoliko natančneje ogledamo, pridržujoč si zadnjo besedo za prihodnje leto, ko bomo imeli z obljubljenim nam drugim snopičem celo delo dovršeno pred seboj. Z nekakim skepticizmom smo vzeli v roko okusno opremljeni letošnji snopič, ki ga nam poklanja družba sv. Mohorja ob petindvajsetletnici okupacije Bosne in Hercegovine — seveda nekoliko post festum. Kot Slovani se nikakor ne moremo veseliti te okupacije, kajti bila je pred vsem na-

perjena proti jugoslovanski ideji in njene sadove uživata le — Madjar in Nemeec. Slovanom sovražna in brezvestna madjarska politika ter kapital samopašnih nemških spekulantov ovirata vsestransko razvoj bratskega nam prebivalstva A dasi nas navdajajo trpke misli spričo omenjenega snopiča, moramo vendar priznati, da nam prinaša to lepo in zanimivo delo nekaj, kar nam postaja tem ljubše in simpatičnejše, čimbolj smo se vglobili vanje . . . Z veseljem poudarjamo, da je prijel tu zopet — rojak častnik za pero! Kakor posnemamo iz predgovora, ga je potisnila gosp. ritmojstru pl. Andrejki v roko skeleča zavest, da nima slovenska književnost nikake knjige, niti obširnejšega spisa na vojaškem polju, ki bi slavil že v tolikih vojnah dokazano izredno hrabrost in vztrajnost naših fantov vojakov. Res, nimamo ga spisa, ki bi izvestno utegnil pripomoči, da se dvigne speči narodni ponos in narodna samozavest pri nas . . . Ker se je gosp. pl. Andrejka udeležil bosenske zasedbe, je sklenil svojemu narodu kot verna priča temeljito opisati junaško vedenje vojakov-rojakov pri tej priliki, boječ se, da ostane, če tega on ne stori, vse na veke pozabljeno in nepoznano v ožji domovini. Uverjeni smo, da je vodila g. pisatelja torej le želja, ovekovečiti v slovenski knjigi, kako vztrajni in hrabri so slovenski fantje kot vojaki in bojevniki — le želja, da črpa zlasti mlajši rod iz nje pogum in ponos in samozavest, k tej želji se pa pridružuje brezdvomno tudi ta: seznaniti naš narod vsestransko z okupiranima deželama, kar nam dokazujejo spretno vpletene krajepisne in narodopisne črtice, ki nemalo pomnožujejo vrednost knjige. Za uvodnimi zgodovinskimi črticami je opisano v pričujočem zvezku „zasedanje Bosne“ — izvzemši mesto Livno, ki mu posveti g. pisatelj v prihodnjem snopiču poseben oddelek — in za tem „zasedanje Hercegovine“ po vseh onih polkih in bataljonih, v katerih so služili slovenski fantje. Vsakemu polku ali bataljonu je posvečeno posebno poglavje, ki pa se zopet deli v posamezne oddelke s primernimi naslovi . . . Ta razdelitev se nam vidi jako umestna in pregledna!

Gosp. pl. Andrejka je služil ob zasedanju Bosne kot poročnik v pešpolku št. 17. in zato se morda baš v poglavju o tem polku najjasneje zrcalijo vse njegove pisateljske vrline. V gladkem, krepkem in jedrnatem slogu mu teče vseskozi zanimivo pripovedovanje. Strogo vojaške opise bojev in bojnih operacij nam podaje zelo poljudno in prozorno. Da ne postane tuintam snov preenolična ali presuhoparna, jo oživlja z mičnimi, večinoma s pristnim narodnim humorjem pisanimi epizodicami, v katerih nastopa navadno originalni — sluga Pipec. Ta je vrlo uspel tip hudomušnega in dobrodušnega Janeza! Poglavjem o ostalih slovenskih polkih je posvečeno manj prostora, a so istotako vestno in zanimivo pisana kakor ravno omenjeno. Prav od srca želimo, da bi nam priznane pisateljske vrline g. pl. Andrejke naklonile še marsikaj lepega! — In prav z ozirom na te vrline se tudi drugega snopiča, ki nam bo v povod, da o vsem delu še natančneje izpregovorimo, odkritosrčno veselimo!

Sienkiewicz: „Rodbina Polaneških“. Prevod tega obširnega romana, ki ga je oskrbel gosp. M. Podravski, je izdala za Božič v lični opremi in z ilustracijami tvrdka Ign. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg. „Rodbina Polaneških“ spada med najodličnejša dela velikega Poljaka. Značaji v tem romanu so krasno načrtani. Par opazk o posameznih osebah, ki nastopajo v povesti, par besed iz njih lastnih ust, in že stoje žive pred nami! Baš v tem svojem delu se je pokazal Sienkiewicz kakor malokje velikega psihologa. Skratka: „Rodbina Polaneških“ nudi mnogo izrednega užitka! — Cena: broš. 3 zvezkom 10 K, posebej vezanim 3 zvezkom 16 K, a skupno vezanim 13 K.